

СТАНОВИЩЕ

Изх.№ 0093
02.12.2022 Г.
СОФИЯ
БЪЛГАРИЯ

ДО:

Г-Н РУМЕН РАДЕВ,
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-Н ГЪЛЪБ ДОНЕВ,
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-Н АТАНАС ПЕКАНОВ,
СЛУЖЕБЕН ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ
СРЕДСТВА

Г-Н АЛЕКСАНДЪР ПУЛЕВ,
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА ИНОВАЦИИТЕ И РАСТЕЖА

КОПИЕ ДО:

Г-ЖА РОСИЦА ВЕЛКОВА-ЖЕЛЕВА,
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

Г-Н БОЙКО ТАКОВ,
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА
НАСЪРЧАВАНЕ НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

ПАРЛАМЕНТАРНИТЕ ГРУПИ В НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРЕДСТАВИТЕЛСТВОТО НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРЕДСТАВИТЕЛСТВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ

НАЦИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МЕДИИТЕ

Относно: Становище на Фондация MOVE.BG по повод необходимостта от спешни промени в публикувания за обществено обсъждане пакет от документи за пускане в действие на мярката от Националния план за възстановяване и устойчивост в подкрепа на иновативните малки и средни предприятия, отличени с Печат за високи постижения (Seal of Excellence) от Европейската комисия: програма BG-RRP-2.006 - "Подкрепа за иновативни МСП", част от Програмата за ускоряване на икономическото възстановяване и трансформация чрез научни изследвания и иновации в НПВУ.

ПОДКРЕПАТА ЗА ИНОВАТИВНИТЕ МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ Е ИНВЕСТИЦИЯ В РАЗВИТИЕТО И ПРОСПЕРИТЕТА НА БЪЛГАРИЯ

MOVE.BG настоява за промени в публикуваните условия за кандидатстване по мярката за подкрепа на МСП-та с печат за високи постижения от Европейската комисия, за да се гарантира, че над 118 милиона европейски средства за развитие на българския бизнес няма да бъдат загубени от България.

**УВАЖАЕМИ Г-Н РАДЕВ,
УВАЖАЕМИ Г-Н ДОНЕВ,
УВАЖАЕМИ Г-Н ПЕКАНОВ,
УВАЖАЕМИ Г-Н ПУЛЕВ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,**

Оценяваме усилията, положени от трите служебни и двете редовни правителства и от различните експерти в администрацията през изминалите над две години, по изработването, финализирането и пускането в действие на реформите и инвестициите в Националния план за възстановяване и устойчивост. Изпълнителната власт и експертите в администрацията имат важна отговорност и в настоящия етап от прилагане на НПВУ, включително чрез изработването на процедурите, правилата и условията за пускане в действие на важна част от инвестициите в Плана, както и в подготовка на реформите в него.

В продължение на над две години MOVE.BG работи активно и заедно с различни партньори в подкрепа на превръщането на Плана в програма за дългосрочни реформи и просперитет на България, за превръщането на страната ни в един от зелените и иновативни лидери в Европа. Вече почти десет години, една от темите на работа на MOVE.BG е подкрепата за иновациите - както в науката, така и сред младите предприемачи от малките и средни предприятия. Вярваме, че иновативните проекти могат да променят портрета на българската икономика от ишлеме-базирана в такава със стойност и да поставят България на картата на световните иновации, предлагащи решения на ключови глобални предизвикателства.

В България има подобни иновативни проекти, които са оценени като перспективни на европейско ниво, включително от Европейската комисия чрез "Печата за високи постижения". Иновативните малки и средни предприятия в начална фаза на развитие у

нас обаче, продължават да срещат редица предизвикателства с осигуряването на необходимия им капитал за развитие.

Затова специалната програма в Националния план за възстановяване и устойчивост за финансиране на този тип иновативни МСП-та беше приета с голяма подкрепа от иновативната екосистема у нас.

В тази връзка, изразяваме нашето безпокойство от публикуваните условия и изисквания за кандидатстване по тази мярка (програма BG-RRP-2.006), които създават опасност програмата да бъде застрашена и да бъдат загубени над 118 милиона лева за развитие на българския бизнес. В така публикуваните правила **не са взети предвид особеностите на иновативните малки и средни предприятия**, както и **моделът на Европейската комисия за подкрепа на този тип проекти**.

Затова настояваме за няколко конкретни промени в публикуваните към момента изисквания, които да гарантират прилагането на европейския подход у нас, да създадат синергия с изискванията на ЕК по програмите “Хоризонт 2020” и “Хоризонт Европа” и да гарантират, че страната ни няма за изгуби над 118 милиона лева средства за развитие на българския бизнес:

- **Премахване на изискването за банкова гаранция за до 40% авансово плащане по процедурата** - изискването не отчита особеностите на бизнеси, създаващи, тествачи и развивачи върхови иновации и не следва европейския подход. Финансовият Регламент 2018/1046 за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза не задължава Управляващия орган (УО) да изисква банкова гаранция за авансови плащания и такава би следвало да се изисква само с обосновка и в случаите на извършен анализ на риска. Дори управляващият орган, след анализ на риска, има правата да прецени дали банкова гаранция е необходима или не. Финансовият регламентът позволява и алтернатива: *“Вместо да поиска гаранция за предварително финансиране за безвъзмездни средства, отговорният разпоредител с бюджетни кредити може да реши да раздели плащането на няколко вноски.”*
- **Въвеждане на авансово плащане в размер на 40% или 50% от гранта по проекта, без необходимостта от банкова гаранция** - какъвто е подходът в “Хоризонт 2020” и “Хоризонт Европа” съответно. Също така, задължение за финансово-технически отчет след една година и междинно плащане в размер на 70% от отчетените и одобрени разходи за изминалата година, но сборно с авансовото плащане равностойно на не повече от 90% от грантовата стойност на проекта и финално плащане/възстановяване на база финансово-техническият отчет - каквито са правилата за финансиране на иновативни МСП-та в “Хоризонт 2020” и “Хоризонт Европа”;
- **Премахване на изискването за четири финансово-технически отчета годишно** - условие, което е неприложимо за млади иновативни бизнеси, които създават, тестват и развиват върхови иновации;

- **Въвеждане на подхода на Европейския съвет за иновации** - за проекти с “Печат за високи постижения” на Етап 1 - да има до 6 месеца за проучване на осъществимост и **само финален финансово-технически отчет** след изпълнение на целия проект;
- **Премахване на изискването за аналитичност за непреките разходи** - изискване, което буди недоумение, защото подобни правила няма нито в условията на Европейския съвет за иновации (EIC), нито в други европейски програми като “Еразъм Плюс” или “Interreg”;
- **Въвеждане на европейския подход непреките разходи да се признават като фиксиран процент над директните разходи** във финалния финансово-технически отчет;
- **Премахване на периодичността на поканата за подаване** на проектни предложения - мярката в ПВУ трябва да приключи до декември 2023, тоест, имаме технически по-малко от 12 месеца, което е само по себе си е предизвикателство, а затрудняването му с периодичност в рамките на под година период, би създадо сериозни рискове пред изпълнението на целите и реализирането на предвидените 118 милиона лева в подкрепа на развитието на българските бизнеси;
- **Въвеждане на подход за постоянно отворена възможност за кандидатстване** - това би гарантирало подкрепата за максимално широка група от иновативни бизнеси, реализирането на бюджета от 118 милиона лева и би било мярка срещу краткото време за прилагане на мярката след забавянето на българския ПВУ.

Защо са необходими тези промени?

Печатът за високи постижения (Seal of Excellence) се присъжда от Европейската комисия на иновативни малки и средни предприятия тип стартър, които разработват върхови иновации за решаване на ключови предизвикателства пред Европа: дигиталната трансформация, зеленият преход, модернизацията на здравните и образователните услуги са само малка част от тези примери. В своя подход Европейската комисия чрез програмите на Европейския съвет за иновации (EIC) признава **икономическите, правните и финансови особености** на този тип малки и средни предприятия, обусловени от тяхната дейност: **създаване, разработване, тестване и прилагане на нови решения и модели, на върхови иновации**. Именно поради това ЕК **не прилага** редица изисквания към стартърите, които важат за големите и утвърдени бизнеси и условията за тяхното финансиране по механизмите на Европейския съюз.

“Печатът за високи постижения е знак за качество, който се присъжда от Комисията на предложения, които са били оценени в рамките на покана за представяне на предложения по даден инструмент на Съюза и за които се счита, че отговарят на изискванията за качество на този инструмент на Съюза, но не могат да бъдат финансирани поради бюджетни ограничения. За тези проекти се преценява, че заслужават финансиране, и те могат да получат подкрепа от други източници на финансиране от Съюза или от национални източници, посочват от Комисията.

Печатът признава стойността на предложението и помага на други финансиращи органи да се възползват от висококачествения процес на оценка на Комисията, допълват от ЕК.

Затова в част от националните планове за възстановяване и устойчивост бяха включени мерки за финансиране на проекти с Печат за високи постижения, признаващи особеностите на иновативните МСП-та.

Въведените процедури и правила в публикуваните условия за участие у нас са пречка пред кандидатстването на иновативните бизнеси, защото поставят изисквания, които няма как да бъдат покрити предвид особеностите на стартъпите. Тези изисквания могат да застрашат цялостното прилагане на мярката в ПВУ и представляват опасност България да изгуби над 118 милиона лева, предвидени за развитие на българските бизнеси. Припомняме, че неусвоените средства от ПВУ няма да бъдат пренасочени за други проекти в България и ще бъдат безвъзвратно изгубени от страната ни.

Припомняме и обосновката на мярката, финализирана от второто служебно правителство миналата година - финансиране на иновативни малки и средни предприятия с Печат за високи постижения от Европейската комисия:

“Това [мярката] ще допринесе за развитието на българската иновационна екосистема, разрастването на иновативни предприятия, укрепването на техния иновативен капацитет и развитието и последващото внедряване на техни иновативни продукти и услуги на пазара.”

В MOVE.BG вярваме, че подкрепата за иновативните проекти и за превръщането на България в един от европейските центрове за развитие на върхови иновации и технологии е кауза, която обединява всички нас. Защото подкрепата за иновативните проекти от бизнеса и науката е подкрепа за просперитета на България.

С уважение,

Саша Безуханова,

Основател на MOVE.BG